

Визнання права власності на спадкове майно

Згідно Цивільного кодексу України спадкуванням є перехід прав та обов'язків (спадщини) від фізичної особи, яка померла (спадкодавця), до інших осіб (спадкоємців).

Спадкування здійснюється за заповітом або за законом. До складу спадщини входять усі права та обов'язки, що належали спадкодавцеві на момент відкриття спадщини і не припинилися внаслідок його смерті. Місцем відкриття спадщини є останнє місце проживання спадкодавця.

Майже кожна людина рано чи пізно стикається із процедурою спадкування майна. Законодавчо загальні та процесуальні норми оформлення права на спадщину закріплені у Цивільному Кодексі України, Законі України «Про нотаріат», Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України.

Особливості спадкування

Не мають права на спадкування особи:

1. які умисно позбавили життя спадкодавця чи будь-кого з можливих спадкоємців або вчинили замах на їхнє життя.

2. які умисно перешкоджали спадкодавцеві скласти заповіт, внести до нього зміни або скасувати заповіт і цим сприяли виникненню права на спадкування у них самих чи в інших осіб або сприяли збільшенню їхньої частки у спадщині.

3. батьки після дитини, щодо якої вони були позбавлені батьківських прав і їхні права не були поновлені на час відкриття спадщини (при спадкуванні за законом).

4. батьки (усиновлювачі) та повнолітні діти (усиновлені), а також інші особи, які ухилялися від виконання обов'язку щодо утримання спадкодавця, якщо ця обставина встановлена судом.

5. особи, шлюб між якими є недійсним або визнаний таким за рішенням суду.

6. За рішенням суду особа може бути усунена від права на спадкування за законом, якщо буде встановлено, що вона ухилялася від надання допомоги спадкодавцеві, який через похилий вік, тяжку хворобу або каліцтво був у безпорадному стані.

Особливості спадкування деяких прав та обов'язків встановлені щодо:

1) Спадкування земельної ділянки - право власності на земельну ділянку переходить до спадкоємців на загальних підставах, із збереженням її цільового призначення, при переході права власності на житловий будинок та інші будівлі, то до спадкоємців переходить право

власності або право користування земельною ділянкою, на якій вони розміщені.

2) спадкування частки у праві спільної сумісної власності - суб'єкт права спільної сумісної власності має право заповідати свою частку у праві спільної сумісної власності до її визначення та виділу в натурі.

3) права на одержання сум заробітної плати, пенсії, стипендії, аліментів, інших соціальних виплат, які належали спадкодавцеві - якщо спадкодавець не отримав їх за життя, то вказані суми передаються членам його сім'ї, а у разі їх відсутності - входять до складу спадщини.

4) спадкування права вклад у банку (фінансовій установі) - вкладник має право розпорядитися правом на вклад у банку (фінансовій установі) на випадок своєї смерті, склавши заповіт або зробивши відповідне розпорядження банку (фінансовій установі). Право на вклад входить до складу спадщини незалежно від способу розпорядження ним. Заповіт, складений після того, як було зроблене розпорядження банку (фінансовій установі), повністю або частково скасовує його, якщо у заповіті змінено особу, до якої має перейти право на вклад, або якщо заповіт стосується усього майна спадкодавця.

5) спадкування права на одержання страхових виплат - якщо страхувальник у договорі особистого страхування призначив особу, до якої має перейти право на одержання

страхової виплати у разі його смерті, це право не входить до складу спадщини.

6) спадкування права на відшкодування збитків, моральної шкоди та сплату неустойки- до спадкоємця переходить право на відшкодування збитків, завданих спадкодавцем у договірних зобов'язаннях. До спадкоємця переходить право на стягнення неустойки (штрафу, пені) у зв'язку з невиконанням боржником спадкодавця своїх договірних обов'язків, яка була присуджена судом спадкодавцеві за його життя.

7) обов'язок спадкоємців відшкодувати витрати на утримання, догляд та поховання спадкодавця - спадкоємці зобов'язані відшкодувати розумні витрати, які були зроблені одним із них або іншою особою на утримання, догляд, лікування та поховання спадкодавця.

Витрати на утримання, догляд, лікування спадкодавця можуть бути стягнені не більш як за три роки до його смерті.

У відповідності із ст. 1269 ЦК України спадкоємець, який бажає прийняти спадщину, але на час відкриття спадщини не проживав постійно із спадкодавцем має подати нотаріусу, або в сільських населених пунктах-уповноваженій на це посадовій особі відповідного органу місцевого самоврядування заяву про прийняття спадщини.

Заява про прийняття спадщини подається спадкоємцем особисто

При оформленні права на спадщину потрібно також подати документи, які підтверджують:

- ✓ факт смерті спадкодавця;
- ✓ час і місце відкриття спадщини;
- наявність підстав для закликання до спадкоємства, якщо має місце спадкування за законом, прийняття спадкоємцем спадщини у встановлений законом спосіб;
- ✓ склад спадкового майна, на яке видається свідоцтво про право на спадщину.

Проте у спадкоємця може виникнути проблемна ситуація, коли немає певних документів для оформлення права на спадщину, чи вони втрачені. У такому випадку особа може звернутися до суду із позовом про визнання права власності на спадкове майно.

За правовими консультаціями звертайтеся до Чортківського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги або до бюро правової допомоги за адресами:

м. Борщів, вул. Шевченка, 20 А
тел.:(03541) 2-28-80

м. Бучач, вул. Майдан Волі,1
тел.:(03544) 2 -11-26

смт.Гусятин, вул.Суходільська,7
тел.:(03557) 2-18-19

м. Заліщики, вул.Степана Бандери,38
тел.: (03554) 2-21-33

м. Монастирська, вул. Шевченка,12А
тел.: (03555) 2-12-72

Чортківський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

**БЕЗОПЛАТНА
ПРАВОВА
ДОПОМОГА**

**Визнання права
власності на спадкове майно**

**вул. Шевченка,54, м.Чортків
Тернопільська область, 48500
тел. (03552) 2 09 50**